

Posudek diplomové práce

ADAMUS, Jakub: Katolická mírová hnutí 1948-1968 v Československu s důrazem na osobu Josefa Plojhara, Praha 2017, 95 s.

Osudům a postavení církvi v Československu v čase komunistické diktatury byla po roce 1989 nepřekvapivě věnována náležitá pozornost. V rámci totalitárněhistorického vyprávění byly církve v čele s katolickou identifikovány jako oběti represivního systému, jenž potlačoval jakékoliv jiné vyznání, než ono – zjednodušeně vyjádřeno – komunistické. A pokud se našel někdo v církevních řadách, kdo vstoupil do vztahu se státními strukturami a spolupracoval s nimi, byl ex post snadno označitelný jako kolaborant. Pokud ale opustíme dnes snad již překonané černobílé tradování poúnorové doby, můžeme si pohrát s myšlenkou, do jaké míry byla kooperace části církevních kruhů s režimem skutečně z principu zavrženíhodnou aktivitou, a do jaké míry lze zpětně vlastně uvažovat o užitečnosti tohoto sepětí. Touto interpretační cestou se vydal ve své diplomové práci Jakub Adamus. Po řadě diskuzí, seminárních rozepří a pilování rukopisu předkládá text s neobvyklým plurálem *Katolická mírová hnutí 1948-1968 v Československu s důrazem na osobu Josefa Plojhara*.

Bezezbytku souhlasím s autorovým názorem, a v tom spatřuji jeden možná ne nejzřetelnější, ale přesto významný přínos práce, že problematika katolického mírového hnutí byla nahlížena jakožto jakýsi vedlejší produkt vztahů mezi státem a církví, respektive jako okrajový projev církevního prostředí hledajícího své místo na slunci komunistické reality, respektive jako aktivita, jež mu byla ze strany státostřany přisouzena. Domnívám se však, že Adamusova práce v konečném vyznění vede k závěru, že tuto mírovou aktivitu lze chápat i jako v(ý)hodnou platformu umožňující církevním, potažmo katolickým kruhům nakonec nalézt vhodný *raison d'etre* v rámci poúnorového systému s jeho preferencemi a hodnotami.

Zvoleným tématem vstoupil autor na pole v podstatě neorané, jak vhodně zkonstatoval v rámci úvodních pasáží při hodnocení dosavadní tvorby k tématu. Práci proto musel opřít v první řadě o vlastní detailní archivní výzkum nejen ve fondech ústředních institucí, ale i v oblastním archivu. Domnívám se, že se mu nakonec podařilo překonat jistý handicap v podobě neexistence relevantního souborného fondu, byť sám sympaticky uznal podmíněnost svého bádání. Za zcela jistě dostačující považuji jeho práci s dobovým tiskem a

brožurami. Práce má logickou strukturu a díky opakovanému čtení a přepisování i závěrečné korektuře se podařilo text „učesat“ do podoby odpovídající nárokům kladeným na závěrečné vysokoškolské práce. V porovnání s prvními textovými pokusy se jedná skutečně o zřetelný posun.

V úvodu práce Jakub Adamus deklaroval, že cílem jeho textu bylo představit Mírové hnutí katolického duchovenstva jako prostředek a současně produkt širší strategie komunistické diktatury, jež si vytvářela různé nástroje sebelegitimizace. A mírová karta mezi ně rozhodně patřila. Kladně hodnotím zapojení konceptu *myšlenkového světa socialismu* německého historika Martina Sabrowa. Z hlediska kontextualizace československého tématu je na místě připojený exkurz do historie mírových hnutí před rokem 1945 i zohlednění obdobných aktivit v polském a maďarském prostředí či pokus o přiblížení a vysvětlení činnosti a motivací Joefa Plojhara. Jsem rád, že se Jakub Adamus chopil neobvyklého tématu a nebál se formulovat vlastní názor, když oponoval tezím Václava Vaška, proti jehož tvrzení přiznal význam Mírového hnutí pro zachování kontinuální linie fungování církve. Údajně okrajovou aktivitu rehabilitoval jako významný aspekt nejen církevních dějin poválečného Československa.

Práci považuji za podařenou a doporučuji ji k úspěšné obhajobě s hodnocením *výborně*.

V Ostroměři dne 23. srpna 2017

PhDr. Jan Randák, Ph. D.